

Vnější a vnitřní / Vnitřní a vnější

Mezi vnějším a vnitřním je rozdíl, ale nikoli rozpor, ani protiklad (opozice). Analytičtí filosofové (ale nejen oni) často mluví o „opozici“ mezi „objektivním“ a „subjektivním“. To je chyba, protože se tak předpokládá protikladnost tam, kde není, totiž tam, kam leda může či musí být uměle zavedena, vnesena, konstruována. Ve skutečnosti jde jen o náš přístup, a ten je v obou případech omezený, zjednodušující, redukující. Naproti tomu rozdíl mezi vnějším a vnitřním nemusí být uměle konstruován, ale poznáván a zkoumán jako skutečný. A pak se ovšem ukáže, že mezi obojím je skutečný vztah, tj. dějící se vztahování, a že v tomto dějícím se vztahování dochází k přechodu (přechodům) oběma směry (což je něco, co se onomu rozlišování mezi objektivním a subjektivním zásadně vymyká). Pro tzv. subjektivní a objektivní platí buď-anebo; docela jinak tomu je v případě vnějšího a vnitřního. Vnitřní se může zvnějšňovat (a to v určitém procesu), a vnější se naopak zase může zvnitřňovat (v jiném, ale také docela určitém procesu). Mezi vnějším a vnitřním je určitá spjatost, spojitost, ale nikoli paralelnost (tím méně paralelita in *distans*) – mezi obojím jsou přechody, a to procesuální přechody, nikoli přeskoky. Vnitřní a vnější nejsou pouhé aspekty, nejde o různá hlediska, z nichž lze na jednu skutečnost hledět (jinak řečeno: nejde o nějakou původní jednotu, která se jaksí ex post rozpadne, rozštěpí na „subjekt“ a „objekt“, nýbrž jde o právě tak „původní“ podvojnost, dualitu, která je „skutečná“ jakožto jednota, sjednocenost subjektní a objektní (nepředmětné a předmětné) „stránky“: tato jednota je srostlicí obojího, je „konkrétem“, je „konkrescencí“, tedy není to žádný slepenec, nýbrž dynamický, aktivní děj, sjednocený v jednu událost jako celek. Tento celek má tedy také nějaké kontury, meze, hranice; ale protože jde o dění, o proces, a protože pro tento proces je charakteristické ono „překračování“ hranice mezi vnitřní a vnějším a mezi vnějším a vnitřním, nejsou (a ani nemohou být) tyto hranice ostře vymezitelné, neboť také nejsou čímsi nepohnutelným: jsou prostupné. Ale to přece neznamená, že žádné nejsou! Že jsou neskutečné! Právě naopak: jsou skutečné, protože jsou ustavičně uskutečňovány tím, jak jsou překračovány (jinak by nebylo co překračovat).

(Písek, 110813-1.)